

ieguldījums Tavā nākotnē!

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības Sociālā fonda projekta

„Mārupes novada pašvaldības darbinieku aktīvāka un kvalitatīvāka
līdzdalība Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārejās finanšu
palīdzības

Mārupes novada uzņēmēju aptaujas ziņojums

2010

SATURS

1. Pētījuma uzdevumi, datu ieguve un izlases kopums	1
1.1. Pētījuma uzdevumi	1
1.2. Datu ieguve.....	2
1.3. Izlases kopums.....	3
2. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana un attīstība Mārupes novadā	6
2.1. Prioritātes uzņēmējdarbības vides uzlabošanai	6
2.2. Uzņēmējdarbības vides attīstīšanas instrumenti	7
2.3. Ekonomiskās attīstības virzieni	8
3. Uzņēmējdarbības šķēršļi Mārupes novadā	10
3.1. Infrastruktūra	10
3.2. Komunikācija	11
3.3. Citi šķēršļi.....	12
4. Uzņēmēju ieguldījums uzņēmējdarbības vides attīstībā.....	14
5. Mārupes uzņēmumu attīstības iespēju vērtējums un nākotnes plāni.....	16
6. Mārupes novada Domes darbības vērtējums.....	20
Kopsavilkums.....	24
PIELIKUMS	27
1. Pielikums. Mārupes uzņēmēju aptaujas dati.....	27
2. pielikums. Mārupes uzņēmēju aptaujas anketa	33

1. PĒTĪJUMA UZDEVUMI, DATU IEGUVE UN IZLASES KOPUMS

1.1. Pētījuma uzdevumi

„Reģionālās attīstības likums” (21.03.2002) nosaka, ka vietējās pašvaldības attīstības programmu izstrādā un īsteno atbilstoši tā plānošanas reģiona teritorijas attīstības programmai, kura ietver pašreizējās situācijas raksturojumu, problēmu un izaugsmes resursu analīzi.

Programmas veiksmīgas veidošanas nosacījums ir Mārupes novada uzņēmēju iesaistīšanās esošās situācijas izvērtēšanā, novada attīstības vīzijas izstrādē. Mārupes novada Dome ir uzsākusi izstrādāt Mārupes novada Attīstības programmu līdz 2017. gadam. Lai noskaidrotu Mārupes uzņēmēju viedokļus 2010. gada jūlijā tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS veica vienu diskusijas ar sešiem uzņēmējiem, kuri savu saimniecisko darbību veic Mārupes novadā.

Lai noskaidrotu lielāka skaita Mārupes novada uzņēmēju viedokļus par novada attīstībai svarīgiem jautājumiem tika izstrādāta anketa un ar tās palīdzību veikta uzņēmēju aptauja. Anketas sagatavošanā procesā tika veikta dokumentu analīze, kuras ietvaros tika izvērtētas citos novados veiktās aptaujas, citu novadu attīstības socioloģisko pētījumu rezultāti, Ekonomikas ministrijas uzņēmēju apsekojumi, kā arī tika veiktas divas padziļinātās ekspertu intervijas ar novada amatpersonām. Anketas melnraksts tika apspriests arī ar novada Domes deputātiem.

Anketa sastāvēja no vairākiem jautājumu blokiem (skat. Pielikumu). Pirmkārt, respondentiem tika lūgts novērtēt svarīgākos uzdevumus Mārupes novada uzņēmējdarbības vides uzlabošanai (tika uzdoti jautājumi par novada infrastruktūras, Domes komiteju, dienestu darba uzlabošanu, uzņēmējdarbības šķēršļiem). Otrkārt, respondenti varēja vērtēt iespējamus pasākumus un instrumentus uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. Treškārt, viņi varēja vērtēt sava uzņēmuma attīstības iespējas Mārupes novadā un savu iespējamo ieguldījumu Mārupes novada attīstībā. Ceturtkārt, respondentiem bija iespēja paust savu attieksmi par Mārupes novada uzņēmējdarbības specializācijas prioritāriem virzieniem. Piektkārt, respondentiem bija iespēja norādīt, kur viņi iegūst informāciju par Mārupes Domes darbību. Sestkārt, respondenti tika lūgti sniegt ziņas par savu uzņēmumu (darbības jomas, uzņēmuma juridiskā forma, nodarbināto skaits, uzņēmuma darbības ilgums, tā juridiskā un faktiskā adrese), kā arī par pēdējo divu gadu pārmaiņām uzņēmuma darbībā, izmantotiem finanšu atbalsta pakalpojumiem, uzņēmuma darbības turpmākiem plāniem.

1.2. Datu ieguve

Mārupes uzņēmēju aptaujā tika izmantoti divi datu ieguves veidi. Pirmkārt, uzņēmēju anketa tika nopublicēta vietējā laikrakstā „Mārupes vēstis” (skat. Pielikumu), kuru varēja aizpildīt un nogādāt uz kādu no sekojošiem anketu savākšanas punktiem: Mārupes vidusskolā, Kantora iela 97; Mārupes pamatskolā, Viskalnu iela 7 un Viskalnu iela 3, Tīraine; Jaunmārupes sākumskolā, Mazcenu aleja 4a; Skultes sākumskolā, Skultes iela 25; Mārupes mūzikas un mākslas skolā, Mazcenu aleja 39; Mārupes ambulancē, Amatas 14; Jaunmārupes doktorāts, Mazcenu aleja 21-27; Mārupes aptiekā, Daugavas 27. Metode bija neefektīva, jo tika iegūta tikai viena aizpildīta uzņēmuma anketa.

Kā galvenā datu ieguves metode tika plānota un izmantota uzņēmēju tiešsaistes anketēšana. Lai nepastarpināti uzrunātu tieši Mārupes novadā darbojošos uzņēmējus, sākotnēji tika izveidota Mārupes uzņēmumu datu bāze (Excel formāts), kurā tika apkopota citos interneta avotos pieejamā informācija. Visbiežāk informācija tika iegūta sekojošās publiski pieejamās informācijas datu bāzēs:

<http://www.1188.lv/katalogs/>; www.1189.lv; www.zo.lv; www.zl.lv; www.lursoft.lv; www.firmas.lv; http://buvkomersanti.bema.gov.lv; www.ur.gov.lv; www.chamber.lv; http://www.ltn.lv/~marupe/DOC/new_doc/Uzņēmumi%20MP.htm.

Sākotnējā datu bāzē tika iekļauti 1040 Mārupes novadā potenciāli darbojošies uzņēmumi (t.i. uzņēmumi, kuri kā savu faktisko vai juridisko adresi bija norādījuši Mārupes novadu). Aptuveni 200 no šiem uzņēmumiem e-pasta adreses bija pieejamas kādā no iepriekš minētajām datu bāzēm. Atlikušajiem uzņēmumiem tika uzsākta e-pastu meklēšana ar interneta meklēšanas rīku palīdzību. Kopumā tika atrastas vēl aptuveni 300 uzņēmumu e-pasta adreses. Līdz ar to tikai uzņēmumi, kuriem tika atrastas e-pasta adrese tika iekļauti Mārupes uzņēmēju/uzņēmumu datu bāzē. Pēc datu bāzes ierakstu kvalitātes pārbaudes, dublējošos e-pasta adrešu identificēšanas u.tml. darbībām tika iegūta gala datu bāze ar kopā 488 uzņēmumiem un to e-pasta adresēm. Tās tika izmantotas, lai sūtītu uzņēmumiem personificētus e-pastus ar aicinājumu aizpildīt tiešsaistes anketu.

Kopā tika sūtīti trīs aicinājumi aizpildīt anketu. Katram uzņēmumam tika sūtīta unikāla saite, kas deva iespēju pārliecināties, ka uzņēmums, kurš jau ir aizpildījis anketu, nesaņēma atkārtotos atgādinājumus to izdarīt.

Lai nosūtītu uzņēmējiem aicinājumu aizpildīt interneta aptauju, tika izveidots e-pasts marupes.uznemeju.aptauja@gmail.com, no kura tika izsūtīti aicinājumi ar norādi uz anketu. Gmail servisa pakalpojumi tika izvēlēti, balstoties uz šādiem apsvērumiem:

- nodrošināt e-pastu sūtīšanas automatizētu procesu, kas maksimāli izslēgtu cilvēciskās kļūdas iespējamību (kļūdas kopējot uzrunas tekstu, unikālo saiti katram uzņēmumam, e-pasta adresi u.tml.).
- nodrošināties pret surogātpastu aizsardzības mehānismiem, ar kādiem varētu saskarties, ja tiktu izmantotas citas masu e-pastu sūtīšanas programmas.
- nodrošināt unikālu uzrunu katram uzņēmējam.

Pēc pirmā aicinājuma aizpildīt tiešsaistes anketu to izdarīja 55 uzņēmumi, pēc otrā – vēl 22, bet pēc trešā – vēl 17 uzņēmumi. Kopumā no 488 uzrunātajiem uzņēmumiem atbildēja 94 jeb aptuveni 19%.

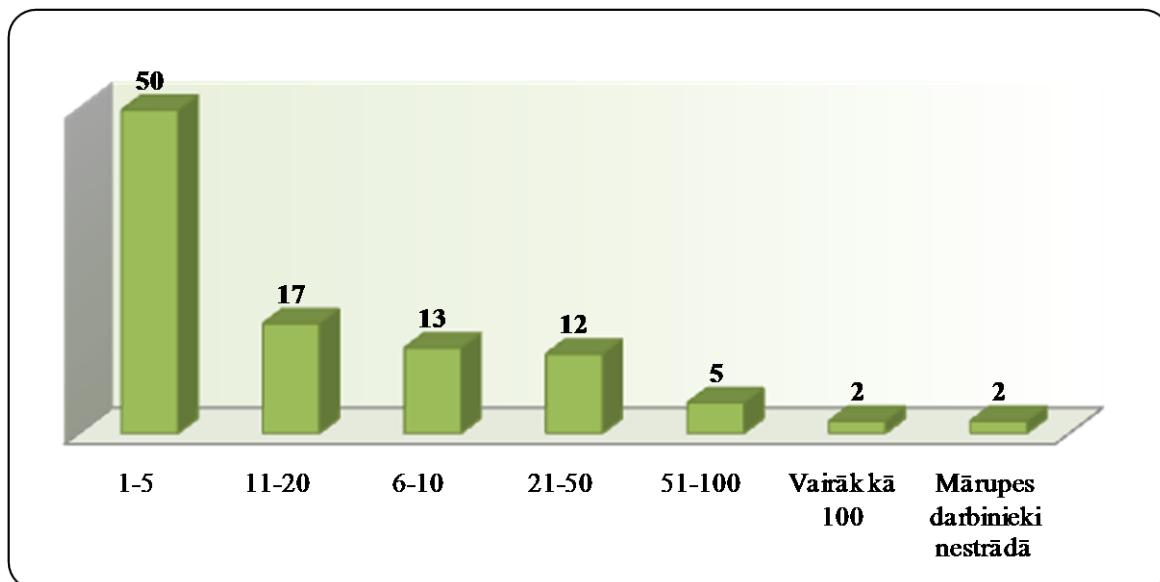
Papildus tieši uzrunātajiem uzņēmumiem, aicinājums aizpildīt uzņēmēju aptaujas anketu tika publicēts gan laikrakstā „Mārupes vēstis”, gan mājas lapās www.marupe.lv un www.aprinkis.lv. Kopā tika iegūtas 12 anonīmas uzņēmēju anketas.

1.3. Izlases kopums

Apvienojot visu datu ieguves metožu rezultātus, kopā tika iegūtas 107 pilnībā aizpildītas uzņēmumu aptaujas anketas.

Sabiedrību ar ierobežotu atbildību (SIA) pārstāvji veidoja 90% no aptaujas dalībniekiem, bet 10% aptaujas dalībnieku pārstāvēja individuālos komersantus, zemnieku saimniecības, biedrības un akciju sabiedrības. Pusē no aptaujātajiem uzņēmumiem strādāja 1-5 cilvēki, bet piektā daļa uzņēmumu nodarbināja 21 un vairāk cilvēkus (skat. 1. attēlu), 77% aptaujāto uzņēmumu bija reģistrēti Mārupes novadā.

1.attēls Nodarbināto cilvēku skaits uzņēmumā vai tā filiālēs Mārupes novadā (%)

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Trešā daļa jeb 33% respondentu atzīmēja, ka ar uzņēmējdarbību nodarbojas vairāk kā desmit gadus, 27% - divus līdz četrus gadus, 29% – piecus līdz desmit gadus, bet 11% aptaujāto uzņēmēju atzīmēja, ka šis ir bijis viņu pirmais aktīvās uzņēmējdarbības gads. Lielākās aptaujāto uzņēmumu daļas faktiskā adrese atradās Mārupē un Jaunmārupē. Tā kā dažiem uzņēmumiem tika norādītas vairākas faktiskās adrese, tad adrešu skaits ir lielāks kā uzņēmumu skaits (skat. 1. tabulu).

1.tabula. Uzņēmuma faktiskā adrese

Mārupē	61
Jaunmārupē	18
Citur Mārupes novadā	17
Ārpus Mārupes novada	12
Tīrainē	4
Skultē	1

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Aptaujā pārstāvēto uzņēmumu sadalījums pa darbības jomām ir sekojošs: piektā daļa jeb 20% uzņēmumu darbojās tirdzniecībā, piektā daļa jeb 19% - pakalpojumu sniegšanā organizācijām, 15% - darbojās ražošanā, 10% - būvniecībā, 9% sniedza pakalpojumus privātpersonām un 5% darbojās lauksaimnieciskajā ražošanā. Pie citām darbības jomām uzņēmēji minēja atkritumu apsaimniekošanu, metālapstrādi, izglītības pakalpojumus, finanses,

vairumtirdzniecību, transporta un dažādu citu pakalpojumu sniegšanu (detalizētāk, skat. Pielikumu).

Secinājumi: respondentu-uzņēmēju elektronisko pasta adresu meklēšana bija ļoti darbietilpīgs process (vairumam Mārupes uzņēmēju datu bāzēs ir informācija tikai par uzņēmuma adresi, telefonu). Grūtības radīja arī tas, ka pat atrodot elektronisko pasta adresi nebija skaidrs pie kā nonāks uzaicinājums - uzņēmuma īpašnieka, vadītāja, citas amatpersonas (īpaši tā bija būtiska problēma lieliem uzņēmumiem izsūtītos uzaicinājumos). Var pieļaut, ka zemāku response bija no tiem uzņēmumiem, kuriem Mārupe ir tikai juridiskā adrese, jo tie savu darbību veic citās teritorijās un savu uzņēmējdarbību nesaista ar Mārupes novadu attīstību. Pozitīvi ir jāvērtē tas, ka daļa uzņēmēju atbildēja, jo uzzināja par aptauju Domes mājas lapā – tas liecina, kā mājas lapa pilda savas funkcijas. Kopumā ir jāsecina, ka uzņēmēju atsaucību bija augsta (šāda veida uzaicinājumiem uzņēmējiem parasti ir zemāks response līmenis), kas liecina par turpmākās sadarbības iespējām starp Domi un uzņēmējiem.

2. UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDES UZLABOŠANA UN ATTĪSTĪBA MĀRUPES NOVADĀ

2.1. Prioritātes uzņēmējdarbības vides uzlabošanai

Viens no aptaujas uzdevumiem bija noskaidrot uzņēmēju viedokli par Mārupes novada prioritātēm uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. Atbilžu sadalījums liecina, ka steidzamāk risināmie jautājumi, pirmkārt, ir saistīti ar mobilitātes nodrošināšanu (skat. 2. tabulu), kas ietver gan drošu un ātru pārvietošanos novada robežās, gan satiksmes nodrošināšanu uz citām vietām – galvenokārt, uz Rīgu un vēlams arī uz lidostu. Attiecīgi, mobilitātes kategorijā ietilpst vairāku uzdevumu veikšana – esošo ceļu apsaimniekošana, sabiedriskā transporta kustības nodrošināšana un jaunu ceļu būve. Otra prioritāšu kategorija ir saistīta ar novada infrastruktūras jautājumiem - ar kanalizācijas, ar ūdens un ar enerģijas apgādes nodrošināšanu visā novada teritorijā. Optimāla teritoriālā plānojuma izveide ierindojas kā trešā prioritāte citu prioritāšu vidū. Pie citiem steidzami risināmiem uzdevumiem jāmin telekomunikācijas un sadzīves pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu, gāzes apgādi, atkritumu apsaimniekošanu un telpu nomas pakalpojumu nodrošināšanu.

2.tabula **Svarīgākie uzdevumi, kas jāveic Mārupes novadā uzņēmējdarbības vides uzlabošanai (%)**

	Prioritārs uzdevums	Būtisks uzdevums	Mazāk būtisks uzdevums	Nevaru atbildēt
Esošo ceļu apsaimniekošana	55	39	6	0
Sabiedriskā transporta kustība	31	50	19	1
Kanalizācija	30	44	21	5
Jaunu ceļu būve	32	33	31	5
Teritoriālais plānojums	23	45	24	7
Ūdensapgāde	14	55	25	6
Energoapgāde	21	41	31	7
Telekomunikāciju pakalpojumi	20	32	40	8
Sadzīves pakalpojumi	10	44	40	6
Gāzes apgāde	11	33	46	10
Atkritumu apsaimniekošana	10	39	45	6
Telpu nomas pakalpojumi	8	23	55	13
Cits	7	3	0	7

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Citu prioritāšu vidū respondenti minēja atsevišķu ceļu sakārtošanu un grants ceļu asfaltēšanu (tika nosaukti *pievadceļi jaunajam ceļam* un *vecais ceļš* uz Jaunmārupi), ielu apgaismojuma uzlabošanu, trotuāru izbūvi, autobusa pieturas izveidi pie Mēmeles ielas, sporta laukuma vai sporta zāles izveidošanu Vecozolos, veloceliņu un rotaļu laukuma izbūvi. Tāpat tika izteikta vēlme ieviest nodokļu atlaides un atrisināt ražošanas telpu pieejamības problēmu. Uzņēmējdarbības videi līdzētu arī bērnudārza pakalpojumu plašāka pieejamība Mārupes novadā un aktīvāka kultūras dzīve. Kāds uzņēmējs komentējot prioritātes norādīja, ka:

„Atzīmētos prioritāros uzdevumus jārisina kompleksi. Ražošanas attīstībai nepieciešama industriālā zona ar nodrošinātu infrastruktūru - ceļi, elektrība, ūdens, kanalizācija, gāze, telekomunikācijas. Šobrīd, tur kur ir gāze, nav elektrības, sakaru utt.”.

2.2. Uzņēmējdarbības vides attīstīšanas instrumenti

Uzņēmējiem aptaujas ietvaros izvērtēšanai tika piedāvāta rinda aktivitāšu, ko novadā varētu īstenot uzņēmējdarbības veicināšanai. Iegūtie dati liecina, ka uzņēmējdarbības vides attīstību, pēc uzņēmēju domām, veicinātu četras galvenās aktivitātes, kuras ir attiecināmas uz konkrētu uzņēmējdarbības **atbalsta instrumentu nodrošināšanu**. Bez šādu instrumentu pieejamības laba uzņēmējdarbības vide ir grūti iedomājama. Pirmkārt, uzņēmēju atbildes liecina, ka ir jāizveido atbalsta programma jaunajiem uzņēmumiem; otrkārt, ir jāuzlabo komunikācija un informācijas aprīte starp Mārupes novada Domi un uzņēmējiem; treškārt, ir jāsniedz palīdzība uzņēmējiem finansējuma piesaistē un ceturtkārt, ir jāatbalsta Mārupes uzņēmēju produktu un pakalpojumu mārketinga aktivitātes (skat. 3. tabulu).

Otrajā aktivitāšu grupā ietilpst aktivitātes, kas vērtas ne vien uz vietējo uzņēmumu komerciālajiem mērķiem, bet arī uz uzņēmumu **simboliskā kapitāla veidošanu** un stiprināšanu. Uzņēmēji vēlas plašāk iesaistīties teritorijas labiekārtošanas darbos, saņemt atbalstu uzņēmumu mājas lapu veidošanai un, viņuprāt, apsveicama būtu arī uzņēmēju konkursu organizēšana, kuros būtu iespēja sumināt labākos novada uzņēmumus. Šīs aktivitātes veicinātu uzņēmumu atpazīstamību un vairotu uzņēmēju apmierinātību ar savu darbību Mārupes novadā.

3.tabula **Uzņēmējdarbības vides attīstīšanai Mārupes novadā nepieciešams (%)**:

	Noteikti jā	Drīzāk jā	Drīzāk nē	Noteikti nē	Nevaru atbildēt
Izveidot atbalsta programmu jauniem uzņēmumiem	46	39	9	2	4
Atvieglot informācijas iegūšanu no pašvaldības	39	48	6	1	7
Sniegt uzņēmējiem palīdzību finansējuma piesaistē	39	42	7	2	9
Atbalsīt Mārupes uzņēmēju produktu un pakalpojumu mārketinga aktivitātes	37	42	7	4	10
Plašāk iesaistīt uzņēmējus teritorijas labiekārtošanas projektos	31	43	15	3	8
Veicināt novada uzņēmējdarbības mājas lapu izveidošanu	30	43	16	4	7
Rīkot konkursus veiksmīgāko Mārupes uzņēmēju godināšanai	25	45	7	7	16
Organizēt regulāras diskusijas ar uzņēmējiem	24	48	19	1	8
Vairāk nodrošināt bezmaksas konsultācijas Mārupes uzņēmējiem	24	48	17	3	8
Domē izveidot uzņēmēju konsultatīvo padomi	21	48	18	4	9
Veidot sadarbības pilsētu līgumus	19	39	14	2	26
Organizēt uzņēmējiem apmācību seminārus	14	39	28	7	11
Cits (Veicināt biznesa centru, inkubatoru izveidošanu, atkritumu šķirošanu un pārstrādi)	0	1	0	0	10

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Trešā aktivitāšu grupa ir vērsta uz uzņēmēju organizēšanos, tīklošanos un savu **interesu pārstāvniecības nodrošināšanu Mārupes novada Domē**. Uzņēmēju atbildes liecina, ka viņi labprāt piedalītos diskusijās ar Mārupes novada Domi un uzskata, ka ir pienācis laiks izveidot uzņēmēju konsultatīvo padomi arī Mārupes novada Domē. No Domes tiek gaidīta arī izglītojošās funkcijas veikšana bezmaksas konsultāciju un apmācību semināru veidā.

2.3. Ekonomiskās attīstības virzieni

Uzņēmēji aptaujas ietvaros izvērtēja dažādus novada potenciālos ekonomiskās specializācijas variantus un pauda savu viedokli par iespējamajiem uzņēmējdarbības virzieniem. Atbilžu sadalījums liecina, ka vairums uzņēmēju Mārupes novada nākotni redz ražošanā, lauksaimnieciskajā ražošanā, kravu pārvadājumu un loģistikas pakalpojumu sniegšanā (skat. 4. tabulu). Kā sekundārus virzienus uzņēmēji atzīmēja sadzīves pakalpojumu, tirdzniecības, būvniecības un informatīvo tehnoloģiju pakalpojumu attīstību, tomēr jāatzīmē, ka pakalpojumu un tirdzniecības jomas uzņēmēji ir atzinuši par būtiskiem novada pievilcības priekšnoteikumiem

un sekojoši, šīs jomas spēlē zināmu lomu novada spējā piesaistīt investorus. Salīdzinoši retāk novada uzņēmēju nākotne tika saskatīta kokapstrādē, ceļu būvē un izglītībā.

4. tabula **Mārupes novada uzņēmējdarbības attīstības virzieni* (%)**

Ražošana	58
Lauksaimnieciskā ražošana	45
Kravu pārvadājumi, loģistikas pakalpojumi	42
Sadzīves pakalpojumi	30
Tirdzniecība	27
Būvniecība	24
Informatīvo tehnoloģiju pakalpojumi	19
Kokapstrāde	11
Ceļu būve	9
Cits (ražošana, lauksaimniecība, izglītība, IT, visas nosauktās nozares)	8
Nevaru atbildēt	7

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

*Respondentiem bija atzīmēt trīs atbilžu variantus, tādēļ procentu kopsumma pārsniedz 100%.

3. UZŅĒMĒJDARBĪBAS ŠĶĒRŠĻI MĀRUPES NOVADĀ

3.1. Infrastruktūra

Anketā uzņēmējiem bija iespēja brīvā formā paust savus viedokļus par uzņēmējdarbības šķēršļiem Mārupes novadā un sniegt savu redzējumu par to, kā viņi paši varētu veicināt uzņēmējdarbības vides attīstību savā novadā. Uzņēmēji aktīvi izmantoja iespējas paust savus uzskatus, sniegt savus vērtējumus un priekšlikumus. Iegūtās atziņas apkopotā veidā ir atspoguļotas zemāk esošajā tekstā, papildinot to ar respondentu citātiem.

Atklāto jautājumu atbildes uz jautājumu par to, ar kādiem uzņēmējdarbības šķēršļiem uzņēmēji saskaras Mārupes novadā, sasauca ar viņu sniegtajiem vērtējumiem par steidzami risināmiem jautājumiem Mārupes novadā. Viens no būtiskākajiem šķēršļiem, kas, pēc respondentu domām, kavē uzņēmējdarbības veikšanu Mārupes novadā, ir **nesakārtota infrastruktūra vai pat infrastruktūras trūkums**. Aptaujas dalībnieki visbiežāk norādīja uz nepieciešamību uzlabot ceļu, piebraucamo ceļu un stāvlaukumu stāvokli, kuru vērtējums svārstījās starp ļoti slikts un slikts. Uzņēmēji nosauca neasfaltētus ceļus, apgaismojuma trūkumu, sliktu ceļu seguma kvalitāti Stīpnieku ceļam, Plieņciema un Zeltiņu ielās, sliktu *vecās Mārupes šosejas* uz Asarīšiem kvalitāti un norādīja uz slikto ceļa uz Jaunmārupi stāvokli. Piedevām, kā norādīja viens no respondentiem, ceļu sakārtošanu jāveic domājot par satiksmes dalībnieku interesēm. Šogad ceļu remontdarbi notikuši vienlaicīgi gan Gaujas, gan Daugavas ielās, kas kavējis satiksmes kustību.

Citu uzlabojumu vidū uzņēmēji norādīja uz gājēju tiltiņa nepieciešamību pie robežšķirtnes starp Mārupi un Rīgu Kārļa Ulmaņa gatvē, uz to, ka Mārupes ielu nosaukumus nevar atrast ne GPS kartēs, ne internetā pieejamajās kartēs. Bieži vien ielu nosaukumu plāksnes ir nepārredzamas, kas apgrūtina pārvietošanos novadā. Kā šķērsis tika minēts tas, ka kavējas savienojums ar Dienvidu tiltu.

“Nav asfaltētas ielas, nav apgaismojuma un trotuāra Daugavas ielai.”

Vairākkārt uzņēmēji norādīja uz nepieciešamās infrastruktūras trūkumu. Respondenti uzskata, ka infrastruktūras uzlabojumi ir jāvērs uz ražotņu un uzņēmumu attīstības iespējām, **nodrošinot elektroapgādi, kanalizāciju, ūdensapgādi un gāzi visā novada teritorijā.**

“Gruntsūdenim augsts līmenis, nav centrālas kanalizācijas.”

Uzņēmēji uzsvēra, ka novadam ir nepieciešama laba un sakārtota infrastruktūra, veiksmīgāks teritoriālais plānojums. Novadā ir jāparedz vieta rūpnieciskajai zonai, kas šobrīd neesot paredzēta. Uzņēmēji arī vēlētos vairāk informācijas par lidostas „Rīga” attīstību, lai varētu plānot savas aktivitātes. Šobrīd viņiem lidostas nākotnes plāni nav skaidri.

Vairāki uzņēmēji norādīja, ka sabiedriskā transporta kustība šobrīd neapmierina novada iedzīvotāju vajadzības un kavē uzņēmējdarbības veikšanu novadā. Sabiedriskā transporta kustībai jābūt intensīvākai ne vien uz Mārupes centru, bet arī uz attālākām novada vietām un arī uz lidostu “Rīga”.

“(..) jāuzlabo sabiedriskā transporta kustība no Rīgas uz Mārupi (Plieņciema iela), jo šobrīd tā nav līmenī un uzņēmumi paši nodrošina savu darbinieku transportēšanu uz/no darba vietām.”

“Sabiedriskā transporta attīstība lidostas virzienā būtu liels ieguldījums uzņēmējdarbības attīstības iespējām Mārupes novadā”

Pie infrastruktūras nepilnībām jāmin arī **biroju, ražošanas un tirdzniecības telpu trūkumu** Mārupes novadā. Šobrīd piemērotu telpu trūkuma dēļ tās esot jāmeklē ārpus novada, taču uzņēmēji vēlētos, lai viņiem būtu iespēja šādas telpas īrēt par pieejamām izmaksām Mārupes novadā. Izskanēja arī aicinājumi attīstīt izglītības iestādes (bērnu dārzus, skolas, augstskolas) un izveidot inkubatoru jaunu uzņēmumu attīstīšanai. Novada pievilcību veicinātu jaunu veikalu un sabiedrisko ēdināšanas iestāžu izveide. Novada Domei jāveicina „zaļos tirdziņus” (bioloģisko lauksaimniecības produktu, amatnieku izstrādājumu tirdzniecību), kuri notiktu noteiktās dienās Mārupes novadā.

3.2. Komunikācija

Otra biežāk minēto šķēršļu kategorija saistās ar Mārupes novada Domi. Uzņēmēji norādīja, ka Mārupes novada Domei ir jāuzlabo komunikācija un ir biežāk jāskaidro savi lēmumi novada iedzīvotājiem, tajā skaitā uzņēmējiem, jo ne visi lēmumi vienmēr ir saprotami. Uzņēmēji būtu jāinformē par novada prioritātēm, virzieniem, attīstības stratēģijām un plāniem. Atsevišķi uzņēmēji vēlētos samazināt esošo birokrātijas līmeni, vai vismaz saņemt paskaidrojumus par administratīvajiem šķēršļiem.

“Komunikācijas trūkums ar iedzīvotājiem - trūkst klātienē tikšanās. Nav atskaites, ko deputāti un it īpaši domes vadība ir paveikusi novada attīstībā.”

“Bezmaksas avīzes, informācijas stendi, informācija par domē notiekošo nav pietiekami aktuāla un sasniedzama.”

Uzņēmēji labprāt saņemtu atbalstu no Mārupes novada Domes finansējuma piesaistīšanā, piemēram, dodot iespēju saņemt Eiropas fondu līdzekļus uzņēmumu attīstībai, uzņēmēju izglītošanai vai citām aktivitātēm, kas palīdzētu attīstīties uzņēmumam un dot lielāku ieguldījumu novadam. Šobrīd Mārupes novadā esot nepietiekams ES fondu piesaistīšanas apjoms un arī pašvaldību izsludināto iepirkumu apjoms ir nepietiekams. Kopumā novada Domei jārod iespējas vairāk atbalstīt tieši savā novadā reģistrētos uzņēmumus, jo šobrīd šāda veida atbalsts ļoti pietrūkst. Mārupē būtu nepieciešams izveidot Uzņēmēju atbalsta un konsultāciju centru un sniegt vairāk informācijas par pašvaldības darbu saistībā ar uzņēmējdarbības nodrošināšanu un atbalstu Mārupes novadā.

Atsevišķi aptaujas dalībnieki sniedza kritiskas piezīmes un atzīmēja, ka Mārupes novada Domes ierēdņi nav pietiekami atvērti, ka trūkst pārliecības par godīgu attieksmi pret uzņēmēju un ieinteresētību uzņēmējdarbības vides aktivizēšanā, ka Mārupes novada Domes attieksmē ir vērojamas atšķirības pret ilggadējiem Mārupiešiem un pret ienācējiem. Viņuprāt, pirmie saņem lielāku atbalstu kā pārējie.

“Ir sajūta, ka Dome ir „Mēs”, bet iedzīvotāji tie ir „viņi””

“Dedovščina kā PSRS Armijā”

“Mārupes domes absolūta neieinteresētība. Personīgo interešu pārstāvība Domē.”

3.3. Citi šķēršļi

Daļa uzņēmēju atzina, ka ar būtiskām problēmām, kas izrietētu no Mārupes novada, nesaskaras, bet nosauca citus problēmu avotus. Šie uzņēmēji, pirmkārt, minēja nepietiekamas finanses uzņēmējdarbības veikšanai, grūtības atrast finansējumu un cilvēku zemo maksātspēju. Otrkārt, viņi norādīja uz politisko tuvredzību, valsts nekompetenci lēmumu pieņemšanā, birokrātijas austo līmeni un likumdošanas izmaiņas, kas atbalsta monopoli veidošanas.

„Mārupes novadam nav ne vainas. Milzīga problēma ir politiku savtība un zaglīgums, pilnīgs patriotisma deficīts, izvarota izglītības un veselības aizsardzības sistēma. Divi nesaimnieciskuma un politiku tuvredzības piemēri : 1) Lielākā daļa pilsētu apkurē izmanto gāzi, kura sešu gadu laikā ir kļuvusi četras reizes dārgāka, bet neizmantojam apkurē šķeldu, kura Latvijas mežos un krūmos ir pārpalā, kas nodrošinātu gan siltumu, gan radītu daudzas darbavietas Latvijas iedzīvotājiem! 2) 50 % Lauksaimniecībā izmantojamās zemes netiek apstrādāta un netiek ražota ne

gaļa , ne maize!!! Jautājums: „Ko šeit Mārupes novada ievēlētie politiķi grib un var palīdzēt ?!””

„No pašvaldības atņem līdzekļus uz pašvaldību izlīdzinošo fondu un nevar šos līdzekļus ieguldīt pagasta [domāts novada] infrastruktūrā un izglītībā.”

Pie problēmām tika atzīmētas arī augstās likmes zemes un nekustamā īpašuma nodokļiem. Uzņēmējiem, kas apsaimnieko nekustamo īpašumu, nekustamā īpašuma nodoklis ir kļuvis par ļoti sāpīgu problēmu. Savukārt, uzņēmumu paplašināšanos un izaugsmi kavē augstas zemes cenas.

„Āārprātīgs zemes nodoklis. Ēkas nodoklis arī. Cilpa kaklā ar akmeni tuvākajiem 100 gadiem. Principā vienīgais būtiskais šķērslis. Pārējais vairāk vai mazāk ir risināms un prognozējams.”

Vairāki uzņēmēji norādīja, ka viņu uzņēmējdarbību nelabvēlīgi ietekmē Rīgas tuvums, kas uzņēmējiem atņem daļu klientu. Kāds uzņēmējs atzīmēja, ka Mārupes novads nespēj nodrošināt kompleksu pakalpojumu sniegšanu, biežāk tiek piedāvāti individuāli un specifiski pakalpojumi/produkcija, kā rezultātā daļa potenciālo klientu tomēr izvēlas saņemt pakalpojumus citur. Kā piemērs tika minēts tas, ka, lai arī Mārupes novadā ir aktīvās atpūtas iespējas, tomēr joprojām nav pietiekamā apmērā nodrošinātas nakšņošanas iespējas un semināru telpas. Interesanti, ka mārupieši atzīmē, ka Rīga ir tuvu, bet viņi norāda, ka rīdziniekiem Mārupe ir tālu, tie ir „lauki” un rīdzinieki tāpat vien Daugavu nešķērso un uz Mārupi nedodas. Rezultātā, uzņēmēju acīs Mārupe zaudē no Rīgas tuvuma, jo Mārupes iedzīvotāji bieži vien pakalpojumus un preces izvēlas iegādāties Rīgā, bet rīdzinieki uz Mārupi nebrauc un Mārupē savu naudu netērē.

Izskanēja viedoklis, ka ir nepieciešams veicināt uzņēmēju sadarbību, izveidojot Mārupes uzņēmējiem virtuālo platformu internetā, jo uzņēmējiem pietrūkst informācijas par Mārupē strādājošiem uzņēmumiem un viņu sniegtajiem pakalpojumiem. Šajā vietnē uzņēmēji varētu atrast Mārupes uzņēmēju sarakstu, kontaktus un iepazīties ar viņu pakalpojumiem. Tādējādi Mārupes uzņēmēji varētu izvēlēties sev nepieciešamos pakalpojumus no saviem novadniekiem un gala rezultātā ieguvēji būtu gan uzņēmēji, gan novads.

„Mūsu uzņēmums ilgi meklēja grāmatvedības uzņēmumu Mārupē, lai tas būtu tuvāk un mēs ietaupītu laiku. Tikpat labi, mēs iepirktu preces un produktus no vietējiem uzņēmējiem, ja zinātu, ko kurš ražo.”

4. UZŅĒMĒJU IEGULDĪJUMS UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDES ATTĪSTĪBĀ

Mārupes novada uzņēmēji norādīja uz vairākiem veidiem, kā viņi līdzdarbojas novada un uzņēmējdarbības vides attīstībā un izvirzīja arī jaunas idejas, kā kopīgi veicināt izaugsmi un attīstību novadā. Uzņēmēji norādīja, ka, pirmkārt, viņi aktīvi strādā savos uzņēmumos, nodrošina darba vietas Mārupes iedzīvotājiem un maksā nodokļus, kas nonāk Mārupes novada Domes kasē. Perspektīvā raugoties, uzņēmēji savu lomu saskata uzņēmuma attīstīšanā, reklamēšanā, kas ļaus radīt jaunas darba vietas tieši Mārupes iedzīvotājiem un, attiecīgi, ļaus veikt lielākus nodokļu maksājumus Mārupes novadam.

Otrkārt, uzņēmēji izvirzīja priekšlikumu organizēt sanāksmes ar Mārupes uzņēmējiem, kurās varētu apspriest uzņēmēju un Mārupes novada Domes sadarbības modeļus un novada attīstību. Veiksmīgas sadarbības nodrošināšanai būtu jāizveido uzņēmēju konsultatīvā padome un/vai Mārupes uzņēmēju biedrība un uzņēmēji pauda gatavību darboties kādā no šīm organizācijām. Uzņēmēju konsultatīvā padome nodrošinātu komunikāciju un sadarbību starp uzņēmējiem un novada lēmumu pieņēmējiem.

“Nepieciešama cilvēku grupa, kas veicinātu uzņēmējdarbību Mārupes novadā. Uzskatu, ka Mārupes novada Domei ir jāzina kāda uzņēmējdarbība notiek tās novadā. Par manu uzņēmumu piecu gadu laikā neviens nav interesējies.”

“Mūsu uzņēmums darbojas Mārupē jau septiņus gadus, bet, godīgi sakot, nav bijusi īpaša komunikācija ar Domi, jo katrs strādājam par sevi. Apsveicama ir šīs aptaujas rīkošana, jo redzams, ka Dome domā kā iesaistīt esošos uzņēmumus Mārupes novada ikdienā. Lai kaut ko pateiktu, ko varētu palīdzēt attīstībai, vispirms ir jāsapazīstas un jāsaprot, kas nepieciešams.”

“Grūti atbildēt, jo neizprotu līdz galam Mārupes kā novada lomu uzņēmējdarbības attīstībā.”

Treškārt, daudzi aptaujas dalībnieki izrādīja gatavību sniegt konsultācijas un padomus (piemēram, projektu sagatavošanas un izpildes posmā, Eiropas Savienības līdzekļu piesaistē, marketinga un biznesa organizācijā, konsultācijas par tehnoloģijām), sniegt savu redzējumu uzņēmējdarbības vides sakārtošanā un piedalīties veicamo aktivitāšu plānošanā. Tāpat uzņēmēji pauda gatavību piedalīties būtisku jautājumu apspriešanā un risināšanā, vadīt seminārus un apmācības, piedalīties pieredzes apmaiņā, un iepazīstināt citus ar savu produkciju.

Uzņēmēju atbildes liecina, ka viņi labprāt iesaistītos Mārupes novada Domes koordinētās kopīgās sabiedriskajās aktivitātēs. Respondenti norādīja, ka viņi varētu līdzdarboties teritorijas sakopšanas darbos, vides plānošanā, vides labiekārtošanā un iesaistīties pasākumu rīkošanā.

Uzņēmēji izprot, ka novada dažādu sabiedrisko un komerciālo objektu vizuālā veidola uzlabošana ir būtiska turpmākai investīciju piesaistei un uzņēmēju interesēs ir iesaistīties šo uzdevumu īstenošanā. Iespējams, ka novada Dome varētu aicināt uzņēmējus kopīgi plānot šīs aktivitātes un rosināt uzņēmējus pievērsties novada vizuālā tēla uzlabošanai.

Pie sabiedriskajām aktivitātēm jāmin arī ideja par „Mārupes dienu” organizēšanu. „Mārupes dienās” Mārupes uzņēmumiem būtu iespēja iepazīstināt Mārupes iedzīvotājus un Mārupes viesus ar savu produkciju un saviem pakalpojumiem. Uzņēmēju pieredze liecina, ka nereti iedzīvotāji un citi uzņēmēji nezina, kas ir pieejams tepat līdzās Mārupes novadā. “Mārupes dienu” ietvaros iedzīvotājiem varētu izplatīt informatīvu avīzi par Mārupes uzņēmējiem un pieejamajiem pakalpojumiem. Šajā izdevumā uzņēmēji Mārupes dienu ietvaros varētu piedāvāt īpašas atlaides saviem klientiem. Iespējams, ka šāds pasākums piesaistītu ne tikai Mārupes iedzīvotāju uzmanību, bet arī kaimiņu novadus un Rīgas iedzīvotājus. „Mārupes dienās” varētu arī sumināt Mārupes uzņēmējus un izsludināt konkursus jauniem uzņēmējiem.

Vairāki uzņēmēji norādīja, ka ir gatavi piedāvāt savus pakalpojumus un produkciju uz izdevīgākiem nosacījumiem Mārupes uzņēmumiem, iedzīvotājiem un Mārupes novada Domei dažādās jomās – sākot ar inženierģeoloģiskās izpētes darbu veikšanu, tehnoloģisko iekārtu piegādi un apkopi, tehnisko projektu izstrādi, kvalitatīvu celtniecības un apdares materiālu piegādi un beidzot ar biroja telpu izīrēšanu, produkcijas un pakalpojumu reklamēšanu novadā un pārtikas iegādi no Mārupes zemniekiem un citiem vietējiem pārtikas ražotājiem.

Mārupes novada Domes un uzņēmēju kopīgas aktivitātes un sadarbība novada attīstības nodrošināšanai uzlabotu komunikāciju un izpratni par iesaistīto pušu lomu un iespējām aktivitāšu plānošanā, lēmumu pieņemšanā un to īstenošanā. Komunikācija, caurspīdīgums un izpratne var mainīt arī visskeptiskāk noskaņoto uzņēmēju attieksmi:

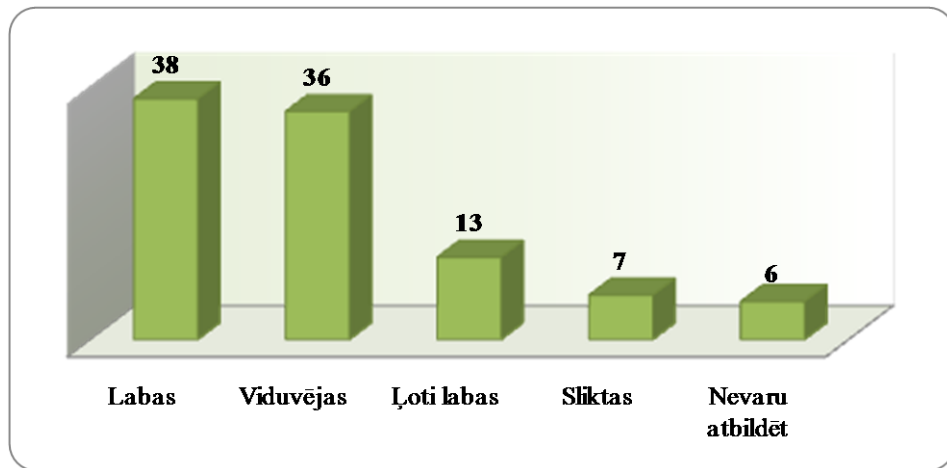
“Šajā juridiski labi izstrādātajā valsts pārvaldes sistēmā, kurā nav nozīmes profesionalitātei, bet ļoti svarīga ir piederība valdošo partiju augstākajiem ešeloniem, vai vismaz būt viņu radiniekiem, mēs - mazo uzņēmumu vadītāji varam tikai noplātīt rokas, jo ar plikām rokām šo 20 gadu veidoto skumjo sistēmu mainīt nav iespējams. Varbūt Mārupes novada politiķi būs celmlauži un īsti patrioti tautsaimniecības reanimācijas procesa uzsākšanā? Domāju, ka nē, jo tad partiju valdes Jūs steidzīgi nomainīs ar citiem - paklausīgiem partijas biedriem. Būšu ļoti priecīgi pārsteigts par pretējo.”

“Man šķiet, ka šajā novadā viss ir tik ļoti lielā neskaidrībā, ka nav vērts tērēt laiku...”

5. MĀRUPES UZŅĒMUMU ATTĪSTĪBAS IESPĒJU VĒRTĒJUMS UN NĀKOTNES PLĀNI

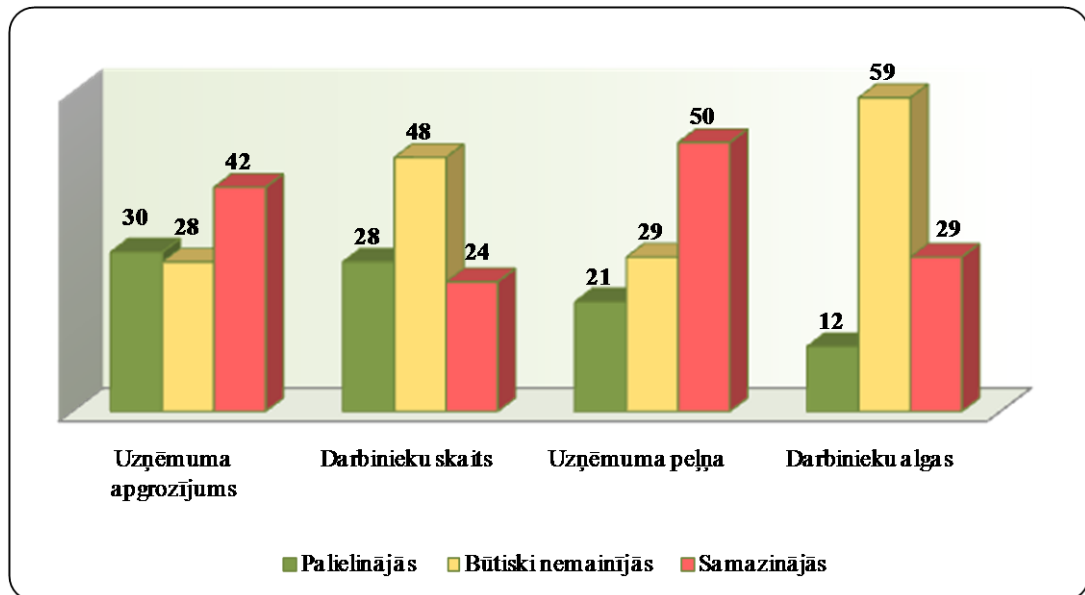
Mārupes novada uzņēmēji aptaujas ietvaros vērtēja savu uzņēmumu attīstības iespējas Mārupes novadā. Atbilžu sadalījums liecina, ka puse (51%) aptaujāto uzņēmēju savu uzņēmumu attīstības iespējas vērtēja kā labas un ļoti labas, bet tikai 7% kā sliktas (skat. 2. attēlu).

2.attēls Uzņēmuma attīstības iespējas Mārupes novadā vērtējums (%)

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Uzņēmēju atbildes liecina, ka lielākās izmaiņas uzņēmumos pēdējo divu gadu laikā ir saistītas ar uzņēmumu peļņas (50% uzņēmumu), apgrozījuma samazināšanos (42% uzņēmumu) un 29% uzņēmumos ir samazinātas darbinieku algas (skat. 3. attēlu), ko daļēji var skaidrot ar krīzes radītajām sekām Latvijas ekonomikā. Tajā pašā laikā tomēr gandrīz trešā daļa jeb 30% aptaujātajiem uzņēmējiem ir izdevies palielināt uzņēmumu apgrozījumu, 28% ir raduši iespēju palielināt darbinieku skaitu un piektā daļa uzņēmumu ir palielinājuši savu peļņu, taču pielikums algām ir noticis tikai 12% uzņēmumu.

3.attēls **Pēdējo divu gadu laika norises uzņēmumā (%)**

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Aptaujas dati liecina, ka populārākais uzņēmēju pielietotais finanšu instruments ir aizdevums (skat. 5. tabulu). Aizdevumus ir izmantojuši 37% aptaujas dalībnieku, bet citus finanšu instrumentus respondenti izmantojuši ievērojami retāk. Tikai piektā daļa ir izmantojusi pašvaldību pasūtījumus un iepirkumus, taču aptaujā tika atzīmēts, ka tie nav pietiekamā daudzumā un nespēj apmierināt uzņēmēju vajadzības. Svarīgi ir atzīmēt to, ka tikai 14% ir izmantojuši Eiropas Struktūrfondu finanšu instrumentus un arī saistībā ar šo finanšu instrumentu uzņēmēji ir atzīmējuši, ka Mārupes novadam jābūt aktīvākam Eiropas Struktūrfondu piesaistē. Kopumā 9% aptaujāto ir izmantojuši dotācijas un subsīdijas, 5% - nodokļu atlaides, 5% - valsts līdzfinansējumu projektos un 1% - atlaides pašvaldību telpu īrei. Atbilžu sadalījums un respondentu komentāri liecina, ka uzņēmējiem ir nepieciešams dažāda veida atbalsts finansējuma piesaistē – iepirkumu, galvojumu sniegšanas, ES struktūrfondu piesaistes un konsultāciju formā.

5.tabula **Pielietotie finanšu instrumenti uzņēmumā pēdējo divu gadu laikā (%)**

	Jā	Nē
Aizdevumi	37	63
Pašvaldību pasūtījumi/iepirkumi	21	79
Galvojumi	21	79
ES struktūrfondi	14	86
Dotācijas un subsīdijas	9	91
Nekustamā īpašuma atlaides	5	95
Valsts līdzfinansējums projektos	5	95
Atlaides pašvaldību telpu īrei	1	99
Atlaides pašvaldību zemes nomai		100

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Analizējot uzņēmēju atbildes par viņu nākotnes plāniem, jāsecina, ka, neskatoties uz ekonomisko krīzi, lielākā daļa uzņēmēju (80%) plāno paplašināt savu ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas apjomus un 67% uzņēmumu plāno jaunu produktu un pakalpojumu izveidi (skat. 6. tabulu). Uzņēmuma paplašināšanās un jauninājumu ieviešana radīs arī jaunas darba vietas – kopumā 68% uzņēmumu.

6. Tabula **Uzņēmuma nākotnes plāni tuvāko piecu gadu laikā (%)**

	Palielināt	Saglabāt līdzšinējā līmenī	Samazināt	Pārtraukt / likvidēt
Ražošanas/pakalpojumu apjomu	80	16	1	3
Darba vietu skaitu	68	29	1	2
Jaunus produktu un pakalpojumus izstrādi	67	28	1	4
Jaunu telpu/zemes platību nomu Mārupes novadā	22	58	6	14
Jaunu telpu/zemes platību iegādi Mārupes novadā	12	66	3	19
Jaunu telpu/zemes platību nomu citā novadā	12	58	5	25
Jaunu telpu/zemes platību iegādi citā novadā	8	60	4	28

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Atbilžu sadalījums liecina, ka uzņēmumi paplašināšanos spēj plānot un veikt uz šobrīd viņu rīcībā esošo telpu un zemes resursu bāzes, jo salīdzinoši reti uzņēmēji plāno nomāt vai iegādāties jaunas telpas un zemes platības. Uzņēmēju izteikumi par to, ka tuvumā nav brīvu telpu, ka izmaksas ir augstas, daļēji skaidro, kādēļ uzņēmēji salīdzinoši reti plāno jaunu telpu/zemes iegādi vai nomu. Tā, piemēram, 28% uzņēmēju ir atmetuši domu par īpašuma iegādi citā novadā. Nākotnes perspektīvā raugoties un atsaucoties uz uzņēmēju vajadzību pēc industriālās zonas,

Mārupes novadam ir jāņem vērā uzņēmumu attīstības plāni un jāizskata telpu/zemes nomas iespēju paplašināšana novada teritorijā.

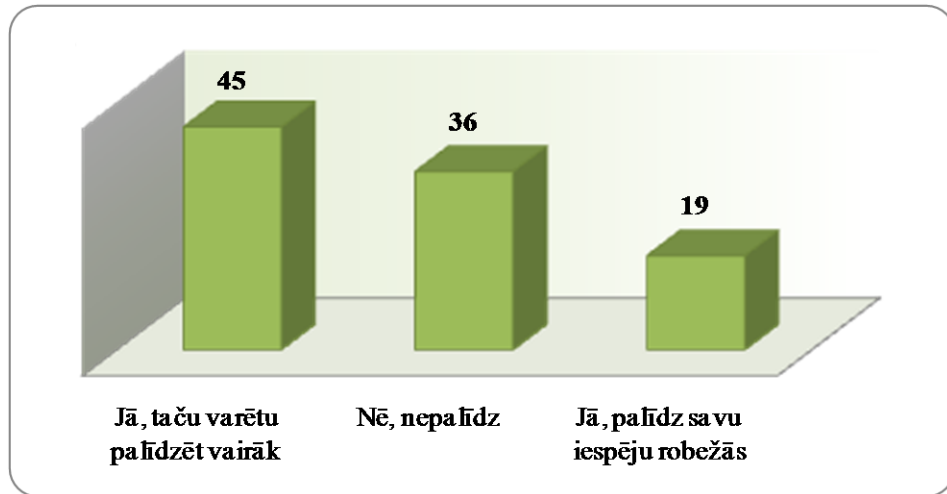
6. MĀRUPES NOVADA DOMES DARBĪBAS VĒRTĒJUMS

Mārupes novada Dome un tās pakļautībā esošās iestādes ir būtiski uzņēmēju partneri, kas līdzdarbojas uzņēmējdarbības mikroklimata veidošanā novadā. Lai visiem sadarbībā iesaistītajiem būtu izpratne par savstarpējiem pienākumiem un tiesībām, ir jāuztur savstarpējā komunikācija un jānodrošina aktīva informācijas apmaiņa par aktualitātēm un veicamajām administratīvajām procedūrām. Aptaujas dati liecina, ka komunikācija ar uzņēmējiem ir joma, kurā rodamas vairāku uzlabojumu iespējas, pie tam ar salīdzinoši zemām izmaksām, bet lieliem ieguvumiem gan uzņēmējiem, gan Mārupes novada Domei.

Viens no anketas jautājumiem, kas atklāja plašākas komunikācijas nepieciešamību starp Domi un uzņēmējiem, bija jautājums par Mārupes novada Domes ieguldījumu uzņēmējdarbības vides attīstībā. Iegūto atbilžu sadalījums atklāja, ka būtiskai daļai no aptaujātajiem uzņēmējiem ir bijušas grūtības novērtēt Domes ieguldījumu līdzšinējā attīstībā - 37% respondentu atzīmēja, ka uz šo jautājumu viņi nevar sniegt atbildi. Šīs atbildes augsto īpatsvaru var interpretēt kā nepietiekamas komunikācijas ar uzņēmējiem sekas. Tās rezultātā uzņēmējiem nav pietiekamas informācijas un izpratnes par Domes aktivitātēm, lēmumiem un ieguldījumu uzņēmējdarbības vides veidošanā.

Vērtējumu sniegušo (n=67) uzņēmēju atbildes, liecina, ka gandrīz puse jeb 45% ir saskatījuši potenciālu Mārupes novada Domes darbībā un ir norādījuši, ka Mārupes novada Dome palīdz uzņēmējdarbības attīstībai, taču varētu palīdzēt vairāk (skat. 4. attēlu). Apmēram piektā daļa respondentu (19%) uzskata, ka Dome palīdz savu iespēju robežās, bet 36% aptaujas dalībnieku uzskata, ka Mārupes novada Dome neveicina uzņēmējdarbības attīstību.

4.attēls Mārupes novada Domes palīdzības uzņēmējdarbības attīstībai vērtējums (%)

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Aptaujas ietvaros uzņēmēji vērtēja savas sadarbības pieredzi ar Mārupes novada Domi un tās pakļautībā esošajām iestādēm. Dati liecina, ka sadarbības pieredze ir bijusi 77% aptaujas dalībnieku un šo respondentu sniegtie vērtējumi liecina, ka vairāk kā pusei (56%) sadarbība ir bijusi ļoti veiksmīga vai veiksmīga (skat. 7. tabulu). Tomēr uzmanība jāvērs uz to, ka trešā daļa respondentu jeb 33% sadarbības pieredzi vērtēja kā viduvēju, bet 7% - kā sliktu.

7.tabula Sadarbības pieredzes vērtējums ar Mārupes novada Domi un tai pakļautajām iestādēm (%)

Ļoti veiksmīga	13
Veiksmīga	43
Viduvēja	34
Neveiksmīga	7
Ļoti neveiksmīga	2

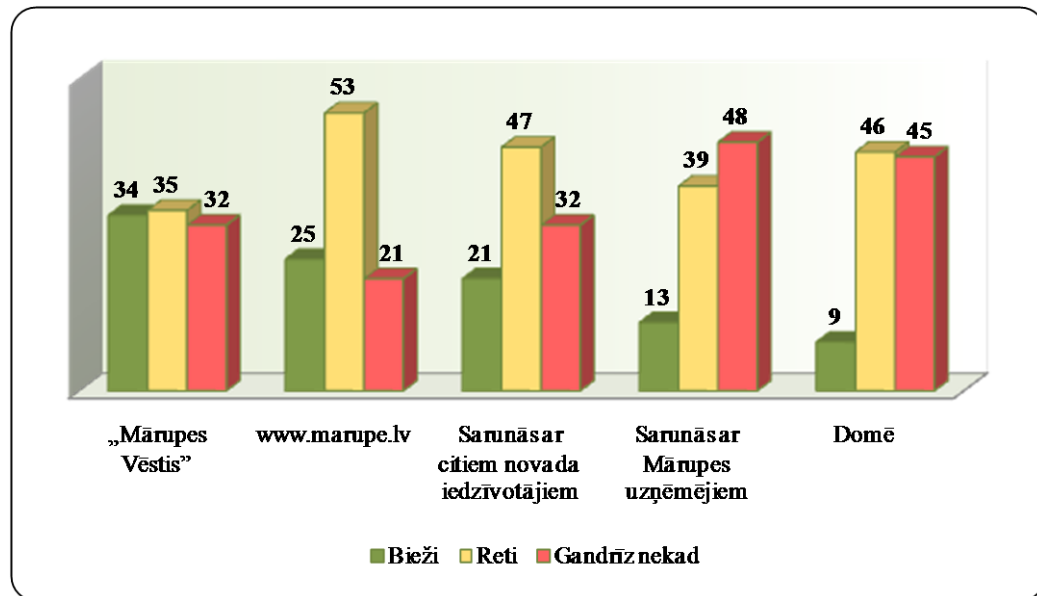
Datu analīze par sadarbības ar Mārupes novada Domes pakļautībā esošajām iestādēm pieredzi, atklāja, ka visbiežāk apmierinātība tika pausta par Būvvaldes darbu (skat. 8. tabulu), bet salīdzinoši retāk ar Mārupes novada Domes Vides un komunālo jautājumu komitejas un Attīstības komitejas darbu. Puse respondentu uzskatīja, ka novada būvvaldes darbs ir jāuzlabo, bet ¾ uzņēmēju izteica vēlmi pēc labāka Mārupes novada Domes Vides un komunālo jautājumu komitejas un Attīstības komitejas darba. Pie citām iestādēm, kurās būtu nepieciešami uzlabojumi, lai sekmētu uzņēmumu attīstību, tika atzīmēta Mārupes komunālā dienesta darbība.

8.tabula **Lai uzņēmums veiksmīgi attīstītos, Mārupes novada Domei jāuzlabo: (%)**

	Nav jāuzlabo, darbība apmierina	Jāuzlabo	Būtiski jāuzlabo
Būvvaldes darbs (n=76)	50	24	26
Domes Finanšu komitejas darbs (n=53)	42	38	21
Domes Attīstības komitejas darbs (n=60)	33	45	22
Domes Vides un komunālo jautājumu komitejas darbs (n=65)	34	43	23

Bāze: respondenti, kuri it devuši vērtējumu (vērtējumu devušo skaits n=)

Analizējot uzņēmēju atbildes par viņu izmantotajiem informācijas avotiem par Mārupes novada Domes darbību, var secināt, ka salīdzinoši reti tiek izmantots tiešais informācijas avots – Mārupes novada Dome (skat. 5. attēlu). Pārsteidzoši, ka apmēram puse respondentu (48%) ir atzinuši, ka gandrīz nekad neiegūst informāciju par Mārupes novada Domi no citiem uzņēmējiem. Trešā daļa aptaujāto uzņēmēju bieži vien ar informāciju iepazīstas Mārupes Domes informatīvajā izdevumā „Mārupes Vēstis”, bet Domes mājas lapu bieži apmeklē ceturrtā daļa respondentu.

5. attēls **Informācijas par Mārupes novada Domes darbību iegūšanas biežums (%)**

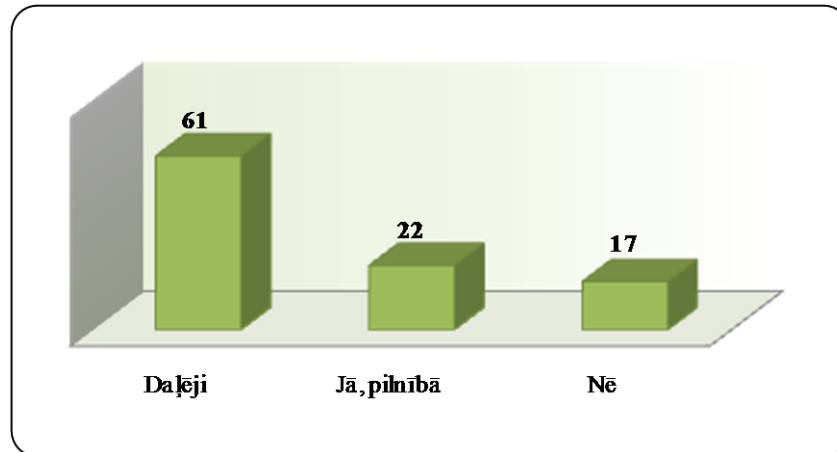
Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Jāatzīmē, ka vērā ņemama uzņēmēju daļa ar informāciju neiepazīstas nedz „Mārupes Vēstīs”, nedz novada mājas lapā, nedz sarunās ar citiem iedzīvotājiem, kā rezultātā viņi bieži vien nav informēti par aktuālām Domes aktivitātēm un lēmumiem.

Lai arī lielākā daļa respondentu jeb apmēram 70% aptaujāto biežāk vai retāk iepazīstas ar novada jaunumiem, tomēr pilnībā apmierināta ar nosauktajiem informācijas avotiem ir tikai piektā daļa aptaujāto (skat. 6. attēlu). Lielākā uzņēmēju daļa ir norādījusi, ka viņu vajadzības pēc informācijas ir apmierinātas daļēji, bet 17% norādījusi, ka viņi nav apmierināti ar esošajiem informācijas avotiem.

6. attēls **Apmierinātība ar informācijas avotiem par novada aktualitātēm (%)**

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

KOPSAVILKUMS

Uzņēmēju aptauju dati liecina, ka Mārupes novadā, domājot par ilgtermiņa attīstību, pirmkārt, jāuzlabo ceļu infrastruktūra - **ceļu rekonstrukcija un ceļu satiksmes dalībnieku drošība šobrīd ir galvenā prioritāte**. Uzņēmēji sakārtotu ceļu infrastruktūru redz kā uzņēmējdarbības attīstības priekšnosacījumu. Ir nepieciešams izveidot **jaunus sabiedriskā transporta maršrutus jeb pagarināt esošos**, ņemot vērā Mārupes novada apdzīvoto vietu attīstības tendences. Jāuzlabo sabiedriskā transporta satiksme ar Rīgu un ar citiem uzņēmējiem un iedzīvotājiem stratēģiski nozīmīgiem punktiem – lidostu „Rīga”, t/c „Spice”, Ķīpsalu. Satiksmes kustība jāattīsta visā novada teritorijā. Sabiedriskā transporta pieejamība ir ļoti būtiska gan uzņēmumiem un to darbiniekiem, gan iedzīvotājiem.

Mārupes novadā jāievieš **centralizēta kanalizācija, jāsakārto meliorācijas sistēma** un jānodrošina ūdens un stabilas enerģijas apgāde visā novada teritorijā. Uzņēmējiem būtiski ir arī telekomunikāciju un telpu nomas pakalpojumu pieejamība.

Nepieciešams uzlabot uzņēmēju informētību par Mārupes novada Domes darbu un uzlabot tās darbības caurskatāmību. Ir jāinformē uzņēmēji par novada stratēģiju un tajā atrodošos iestāžu plāniem. Datu analīze par izmantotajiem informācijas avotiem liecina, ka gan uzņēmēju, gan iedzīvotāju vidū salīdzinoši reti tiek izmantots tiešais informācijas avots – Mārupes novada Dome. Populārākais informācijas avots ir Mārupes Domes informatīvais izdevums „Mārupes Vēstis”, un tikai nedaudz zemāka popularitāte ir novada mājas lapai www.marupe.lv.

Mārupes novada uzņēmēji par **galvenajiem uzņēmējdarbības attīstības virzieniem** uzskata ražošanu, lauksaimniecisko ražošanu, kravu pārvadājumus un loģistikas pakalpojumus (līdzīgi rezultāti tika iegūti arī iedzīvotāju aptaujā). Ievērojama respondentu daļa ir atbalstījusi dažādu citu pakalpojumu (tirdzniecības, IT, viesnīcu pakalpojumu) sniegšanu, īpaši ņemot vērā lidostas „Rīga” tuvumu.

Iedzīvotāju un uzņēmēju viedokļi liecina, ka Mārupes novada pievilcīguma attīstīšana (drošas un interesantas aktīvās atpūtas iespējas, sabiedriskās ēdināšanas iestādes, aktīva kultūras un sporta dzīve, dažādu pakalpojumu pieejamība) ir jābūt vienam no novada attīstības mērķiem, kas ilgtermiņā veicinās jaunu investīciju piesaisti novadam un kalpos par līdzekli jaunu darba vietu radīšanai.

Uzņēmējiem aktuāla ir optimāla teritoriālā plānojuma izstrādāšana, kas ietver industriālās zonas izveidi. Plānojuma apspriešanā jāpieaicina uzņēmēju pārstāvji.

Lielākās izmaiņas uzņēmumos pēdējo divu gadu laikā ir saistītas ar uzņēmumu peļņas, apgrozījuma un algu samazinājumu, ko daļēji var skaidrot ar krīzes radītajām sekām. Tajā pašā laikā 30% no aptaujātajiem uzņēmējiem ir izdevies palielināt uzņēmumu apgrozījumu, 28% ir raduši iespēju palielināt darbinieku skaitu un piektā daļa uzņēmumu ir palielinājuši savu peļņu.

Populārākais uzņēmēju pielietotais finanšu instruments ir aizdevums. To ir izmantojuši 37% aptaujas dalībnieku, bet citus finanšu instrumentus respondenti izmantojuši ievērojami retāk. Tikai piektā daļa ir izmantojusi pašvaldību pasūtījumus un iepirkumus, taču aptaujā tika atzīmēts, ka tie nav pietiekamā daudzumā un nespēj apmierināt uzņēmēju vajadzības. Tikai 14% ir izmantojuši Eiropas Struktūrfondu finanšu instrumentus un arī saistībā ar šo finanšu instrumentu uzņēmēji ir atzīmējuši, ka Mārupes novadam jābūt aktīvākam Eiropas Savienības Struktūrfondu piesaistē.

Lielākā daļa uzņēmēju (80%) plāno paplašināt savu ražošanas vai pakalpojumu sniegšanas apjomus un 67% uzņēmumu plāno jaunu produktu un pakalpojumu izveidi. Uzņēmumi paplašināšanos lielākoties plāno uz viņu rīcībā esošo telpu un zemes resursu bāzes, jo salīdzinoši reti tiek plānots nomāt vai iegādāties jaunas telpas/zemes platības.

Vairāk kā puse (56%) uzņēmēju savu sadarbības pieredzi ar Mārupes novada Domi un tās pakļautībā esošajām iestādēm ir novērtējusi kā ļoti veiksmīgu vai veiksmīgu. Tomēr uzmanība jāvērs uz to, ka trešā daļa respondentu sadarbības pieredzi vērtējusi kā viduvēju, bet 7% - kā sliktu.

Uzņēmēji rekomendē Mārupes novada Domei atbalstīt uzņēmējdarbību sekojošos veidos:

- izveidot atbalsta programmu jaunajiem uzņēmumiem;
- uzlabot komunikāciju un informācijas apriti starp Mārupes novada Domi un uzņēmējiem;
- sniegt palīdzību uzņēmējiem finansējuma piesaistē;
- atbalstīt Mārupes uzņēmēju produktu un pakalpojumu mārketinga aktivitātes;
- iesaistīt uzņēmējus teritorijas labiekārtošanas darbos;
- izveidot atbalstu uzņēmumu mājas lapu veidošanai;
- organizēt uzņēmēju konkursus, kuros apbalvotu labākos novada uzņēmumus;
- iesaistīt uzņēmējus Mārupes novada dzīves veidošanā izveidojot Uzņēmēju konsultatīvo padomi Mārupes novada Domē;
- sniegt bezmaksas konsultācijas un apmācību seminārus;

- izveidot Mārupes novada uzņēmēju virtuālo platformu internetā, kur uzņēmēji varētu iegūt informāciju par Mārupes novadā esošajiem uzņēmējiem un piedāvāt viens otram pakalpojumus par izdevīgākām cenām;
- organizēt regulāras tikšanās ar uzņēmējiem;
- „Mārupes dienu” organizēšanu, kurās uzņēmēji iepazīstinātu Mārupes iedzīvotājus un Mārupes viesus ar savu produkciju un saviem pakalpojumiem.

PIELIKUMS

1. Pielikums. Mārupes uzņēmēju aptaujas dati

Svarīgākie uzdevumi, kas jāveic Mārupes novadā uzņēmējdarbības vides uzlabošanai (%)

	Prioritārs uzdevums	Būtisks uzdevums	Mazāk būtisks uzdevums	Nevaru atbildēt
Esošo ceļu apsaimniekošana	55	39	6	0
Sabiedriskā transporta kustība	31	50	19	1
Kanalizācija	30	44	21	5
Jaunu ceļu būve	32	33	31	5
Teritoriālais plānojums	23	45	24	7
Ūdensapgāde	14	55	25	6
Energoapgāde	21	41	31	7
Telekomunikāciju pakalpojumi	20	32	40	8
Sadzīves pakalpojumi	10	44	40	6
Gāzes apgāde	11	33	46	10
Atkritumu apsaimniekošana	10	39	45	6
Telpu nomas pakalpojumi	8	23	55	13
Cits	7	3	0	7

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Sadarbības pieredzes vērtējums ar Mārupes novada Domi un tai pakļautajām iestādēm (%)

	%
Ļoti veiksmīga	13
Veiksmīga	43
Viduvēja	34
Neveiksmīga	7
Ļoti neveiksmīga	2

Bāze: respondenti, kuri ir devuši vērtējumu (n=82)

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Lai uzņēmums veiksmīgi attīstītos, Mārupes novada Domei jāuzlabo: (%)

	Nav jāuzlabo, darbība apmierina	Jāuzlabo	Būtiski jāuzlabo
Būvvaldes darbs (n=76)	50	24	26
Domes Finanšu komitejas darbs (n=53)	42	38	21
Domes Attīstības komitejas darbs (n=60)	33	45	22
Domes Vides un komunālo jautājumu komitejas darbs (n=65)	34	43	23

Bāze: respondenti, kuri ir devuši vērtējumu

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Mārupes novada Domes atbalsta uzņēmējdarbībai vērtējums (%)

	%
Jā, taču varētu palīdzēt vairāk	28
Nē, nepalīdz	22
Jā, palīdz savu iespēju robežās	12
Nevaru atbildēt	37

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Uzņēmējdarbības vides attīstīšanai Mārupes novadā nepieciešams: (%)

	Noteikti jā	Drīzāk jā	Drīzāk nē	Noteikti nē	Nevaru atbildēt
Izveidot atbalsta programmu jauniem uzņēmumiem	46	39	9	2	4
Atvieglot informācijas iegūšanu no pašvaldības	39	48	6	1	7
Sniegt uzņēmējiem palīdzību finansējuma piesaistē	39	42	7	2	9
Atbalstīt Mārupes uzņēmēju produktu un pakalpojumu mārketinga aktivitātes	37	42	7	4	10
Plašāk iesaistīt uzņēmējus teritorijas labiekārtošanas projektos	31	43	15	3	8
Veicināt novada uzņēmējsabiedrību mājas lapu izveidošanu	30	43	16	4	7
Rīkot konkursus veiksmīgāko Mārupes uzņēmēju godināšanai	25	45	7	7	16
Organizēt regulāras diskusijas ar uzņēmējiem	24	48	19	1	8
Vairāk nodrošināt bezmaksas konsultācijas Mārupes uzņēmējiem	24	48	17	3	8
Domē izveidot uzņēmēju konsultatīvo padomi	21	48	18	4	9
Veidot sadarbības pilsētu līgumus	19	39	14	2	26
Organizēt uzņēmējiem apmācību seminārus	14	39	28	7	11
Cits (Veicināt biznesa centru, inkubatoru izveidošanu, atkritumu šķirošanu un pārstrādi)	0	1	0	0	10

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Uzņēmuma attīstības iespējas Mārupes novadā vērtējums (%)

	%
Ļoti labas	13
Labas	38
Viduvējas	36
Sliktas	7
Nevaru atbildēt	6

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Mārupes novada uzņēmējdarbības attīstības virzieni* (%)

	%
Ražošana	58
Lauksaimnieciskā ražošana	45
Kravu pārvadājumi, loģistikas pakalpojumi	42
Sadzīves pakalpojumi	30
Tirdzniecība	27
Būvniecība	24
Informācijas tehnoloģiju pakalpojumi	19
Kokapstrāde	11
Ceļu būve	9
Cits (ražošana, lauksaimniecība, izglītība, IT, visas nosauktās nozares)	8
Nevaru atbildēt	7

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

*Respondentiem bija iespēja atzīmēt trīs atbilžu variantus, tādēļ procentu kopsumma pārsniedz 100%.

Informācijas par Mārupes novada Domes darbību iegūšanas biežums (%)

	Bieži	Reti	Gandrīz nekad
Mārupes Domes informatīvajā izdevumā „Mārupes Vēstis”	34	35	32
www.marupe.lv	25	53	21
Sarunās ar citiem novada iedzīvotājiem	21	47	32
Sarunās ar Mārupes uzņēmējiem	13	39	48
Domē	9	46	45

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Apmierinātība ar informācijas avotiem par novada aktualitātēm (%)

	%
Jā, pilnībā	22
Daļēji	61
Nē	17

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Uzņēmuma galvenā darbības joma (%)

	%
Cits (konsultācijas, sports, starpnieka funkcijas)	22
Tirdzniecība	20
Pakalpojumi organizācijām	19
Ražošana	15
Būvniecība	10
Pakalpojumi privātpersonām	9
Lauksaimnieciskā ražošana	5

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Uzņēmuma juridiskā forma (%)

	%
Sabiedrība ar Ierobežotu Atbildību	90
Cits (zemnieku saimniecība)	6
Individuālais Komersants	4
Akciju Sabiedrība	1

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Nodarbināto cilvēku skaits uzņēmumā vai tā filiālēs Mārupes novadā (%)

	%
1-5	50
6-10	13
11-20	17
21-50	12
51-100	5
Vairāk kā 100	2
Mārupes novadā uzņēmuma darbinieki nestrādā	2

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Pieredzes ilgums uzņēmējdarbībā (%)

	%
Pirmo gadu	11
2-4 gadus	27
5-7 gadus	19
8-10 gadus	10
Ilgāk kā 10 gadus	33

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Uzņēmuma juridiskā adrese atrodas: (%)

	%
Mārupē	77
Citur	23

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Uzņēmuma faktiskā adrese atrodas:* (%)

	%
Mārupē	57
Jaunmārupē	16
Citur Mārupes novadā	16
Ārpus Mārupes novada	11
Tīrainē	4
Skultē	1

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

*Respondentiem bija iespēja atzīmēt visus atbilstošos atbilžu variantus, tādēļ procentu kopsumma pārsniedz 100%.

Pēdējo divu gadu laika norises uzņēmumā (%)

	Palielinājās	Būtiski nemainījās	Samazinājās
Uzņēmuma apgrozījums	30	28	42
Darbinieku skaits	28	48	24
Uzņēmuma peļņa	21	29	50
Darbinieku algas	12	59	29

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Pielietotie finanšu instrumenti uzņēmumā pēdējo divu gadu laikā (%)

	Jā	Nē
Aizdevumi	37	63
Pašvaldību pasūtījumi/iepirkumi	21	79
Galvojumi	21	79
ES struktūrfondi	14	86
Dotācijas un subsīdijas	9	91
Nekustamā īpašuma atlaides	5	95
Valsts līdzfinansējums projektos	5	95
Atlaides pašvaldību telpu īrei	1	99
Atlaides pašvaldību zemes nomai		100

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

Uzņēmuma nākotnes plāni tuvāko piecu gadu laikā (%)

	Palielināt	Saglabāt līdzšinējā līmenī	Samazināt	Pārtraukt/ likvidēt
Ražošanas/pakalpojumu apjomu	80	16	1	3
Darba vietu skaitu	68	29	1	2
Jaunus produktu un pakalpojumus izstrādi	67	28	1	4
Jaunu telpu/zemes platību nomu Mārupes novadā	22	58	6	14
Jaunu telpu/zemes platību iegādi Mārupes novadā	12	66	3	19
Jaunu telpu/zemes platību nomu citā novadā	12	58	5	25
Jaunu telpu/zemes platību iegādi citā novadā	8	60	4	28

Avots: Mārupes uzņēmēju aptauja, 2010.

2. pielikums. Mārupes uzņēmēju aptaujas anketa

Mārupes uzņēmēju aptauja

TEV IR KO TEIKT!

Labdien, Mārupes novadā strādājošie vai dzīvojošie uzņēmēji!

Mārupes novada Dome sāk izstrādāt Mārupes novada ilgtermiņa Attīstības programmu līdz 2017.gadam. Aicinām Jūs izteikt savu viedokli par Mārupes novada ilgtermiņa attīstību, palīdzot veidot iedzīvotāju un uzņēmēju interesēm atbilstošu programmu, kas sekmētu novada līdzsvarotu tālāktīstību.

Lūdzam anketu aizpildīt līdz 2010.gada 17.novembrim un iemest īpašās šim nolūkam domātās kastītēs:

- Mārupes novada Domē, Daugavas ielā 29 (foajē);
- Mārupes vidusskolā, Kantora iela 97, Mārupe
- Mārupes pamatskolā, Viskalnu iela 7 un Viskalnu iela 3, Tīraine
- Jaunmārupes sākumskolā, Mazcenu aleja 4a, Jaunmārupe
- Skultes sākumskolā, Skultes iela 25, Skulte
- Pirmskolas izglītības iestādē „Lienīte” Gaujas iela 41, Mārupe
- Pirmskolas izglītības iestādē „Zeltrīti”, Amatas iela 2, Mārupe
- Mārupes mūzikas un mākslas skolā Mazcenu aleja 39, Jaunmārupe

Anketu ir iespējams aizpildīt arī elektroniski: www.petnieciba.lv/uznemeju_aptauja
Aptauja, protams, ir anonīma un rezultāti tiks izmantoti tikai apkopotā veidā.

Lūdzu, izlasiet katru jautājumu un atzīmējiet sev atbilstošo atbildes variantu. Anketā ir arī paredzētas vietas Jūsu ierosinājumiem un komentāriem - mēs Jūs aicinām izmantot šīs iespējas!

Aivars Tabuns, Latvijas Universitātes socioloģijas nodaļas profesors

1. Kādi, Jūsuprāt, ir svarīgākie uzdevumi, kas būtu jāveic Mārupes novadā uzņēmējdarbības vides uzlabošanai? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi katrā rindā)

	Prioritārs uzdevums	Būtisks uzdevums	Mazāk būtisks uzdevums	Nevaru atbildēt
1. Jaunu ceļu būve	1	2	3	4
2. Esošo ceļu apsaimniekošana	1	2	3	4

3. Energoapgāde	1	2	3	4
4. Ūdensapgāde	1	2	3	4
5. Kanalizācija	1	2	3	4
6. Gāzes apgāde	1	2	3	4
7. Atkritumu apsaimniekošana	1	2	3	4
8. Sabiedriskā transporta kustība	1	2	3	4
9. Telekomunikāciju pakalpojumi	1	2	3	4
10. Sadzīves pakalpojumi	1	2	3	4
11. Telpu nomas pakalpojumi	1	2	3	4
12. Teritoriālais plānojums	1	2	3	4
13. Cits (<i>lūdzu, norādiet</i>)	1	2	3	4

2. Kāda ir bijusi Jūsu sadarbības pieredze ar Mārupes novada Domi un tai pakļautajām iestādēm?

1. Ļoti veiksmīga
2. Veiksmīga
3. Viduvēja
4. Neveiksmīga
5. Ļoti neveiksmīga
6. Neesmu sadarbojies

3. Lai Jūsu uzņēmums veiksmīgi attīstītos, Mārupes novada Domei būtu jāuzlabo: (*Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi katrā rindā*)

	Būtiski jāuzlabo	Jāuzlabo	Nav jāuzlabo, darbība apmierina	Nevaru atbildēt
1. Domes Finanšu komitejas darbs	1	2	3	4
2. Domes Attīstības komitejas darbs	1	2	3	4
3. Domes Vides un komunālo jautājumu komitejas darbs	1	2	3	4
4. Būvvaldes darbs	1	2	3	4
5. Citu dienestu/speciālistu darbs (<i>lūdzu, norādiet</i>)	1	2	3	4

4. Vai Mārupes novada Dome palīdz uzņēmējdarbības attīstībai?

1. Jā, palīdz savu iespēju robežās
2. Jā, taču varētu palīdzēt vairāk
3. Nē, nepalīdz
4. Nevaru atbildēt

5. Lai attīstītu uzņēmējdarbības vidi, Mārupes novadā būtu nepieciešams: (*Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi katrā rindā*)

	Noteikti jā	Drīzāk jā	Drīzāk nē	Noteikti nē	Nevaru atbildēt

1. Organizēt regulāras diskusijas ar uzņēmējiem	1	2	3	4	5
2. Domē izveidot uzņēmēju konsultatīvo padomi	1	2	3	4	5
3. Atbalstīt Mārupes uzņēmēju produktu un pakalpojumu mārketinga aktivitātes	1	2	3	4	5
4. Organizēt uzņēmējiem apmācību seminārus	1	2	3	4	5
5. Vairāk nodrošināt bezmaksas konsultācijas Mārupes uzņēmējiem	1	2	3	4	5
6. Atvieglot informācijas iegūšanu no pašvaldības	1	2	3	4	5
7. Veidot sadarbības pilsētu līgumus	1	2	3	4	5
8. Rīkot konkursus veiksmīgāko Mārupes uzņēmēju godināšanai	1	2	3	4	5
9. Veicināt novada uzņēmējsabiedrību mājas lapu izveidošanu	1	2	3	4	5
10. Izveidot atbalsta programmu jauniem uzņēmumiem	1	2	3	4	5
11. Plašāk iesaistīt uzņēmējus teritorijas labiekārtošanas projektos	1	2	3	4	5
12. Sniegt uzņēmējiem palīdzību finansējuma piesaistē	1	2	3	4	5
13. Cits (lūdzu, norādiet)	1	2	3	4	5

6. Kā Jūs kopumā vērtējat savu uzņēmuma attīstības iespējas Mārupes novadā?

1. Ļoti labas
2. Labas
3. Viduvējas
4. Sliktas
5. Ļoti sliktas
6. Nevaru atbildēt

7. Kurš šobrīd ir visbūtiskākais šķērslis uzņēmējdarbības veikšanai tieši Mārupes novadā?

8. Kā Jūs pats/i varētu palīdzēt uzņēmējdarbības vides, Mārupes novada attīstībai?

--

9. Kādi, pēc Jūsu domām, ir trīs nozīmīgākie Mārupes novada uzņēmējdarbības attīstības virzieni, kas varētu veidot novada ekonomisko profilu/specializāciju? (lūdzu, atzīmējiet ne vairāk kā trīs variantus)

1. Lauksaimnieciskā ražošana
2. Kokapstrāde
3. Būvniecība
4. Tirdzniecība
5. Ceļu būve
6. Ražošana
7. Sadzīves pakalpojumi
8. Kravu pārvadājumi, loģistikas pakalpojumi
9. Informatīvo tehnoloģiju pakalpojumi
10. Cits (Lūdzu, norādiet) .....
11. Nevaru atbildēt

10. Cik bieži Jūs iegūstat informāciju par Mārupes Domes darbību minētajos avotos? (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi katrā rindā)

	Bieži	Reti	Gandrīz nekad
1. Mārupes Domes informatīvajā izdevumā „Mārupes Vēstis”	1	2	3
2. Domē	1	2	3
3. www.marupe.lv	1	2	3
4. Sarunās ar Mārupes uzņēmējiem	1	2	3
5. Sarunās ar citiem novada iedzīvotājiem	1	2	3

11. Vai esošie informācijas avoti apmierina jūsu vajadzības pēc informācijas par novada aktualitātēm?

1. Jā, pilnībā
2. Daļēji
3. Nē

LAI LABĀK SAPRASTU MĀRUPES UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIDĪ, DAŽĀDU UZŅĒMĒJU VAJADZĪBAS, LŪDZAM SNIEGT DAŽAS ZIŅAS PAR JŪSU UZŅĒMUMU!

12. Kāda ir Jūsu uzņēmuma galvenā darbības joma?

1. Ražošana
2. Tirdzniecība
3. Pakalpojumi privātpersonām
4. Pakalpojumi organizācijām
5. Būvniecība
6. Lauksaimnieciskā ražošana

7. Cits (lūdzu, norādiet) .....

13. Kāda ir Jūsu uzņēmuma juridiskā forma?

1. Individuālais komersants (IK)
2. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)
3. Akciju sabiedrība (AS)
4. Cita (lūdzu, norādiet) .....

14. Cik cilvēku strādā Jūsu uzņēmumā vai tā filiālēs Mārupes novadā?

1. 1-5
2. 6-10
3. 11-20
4. 21-50
5. 51-100
6. Vairāk kā 100
7. Mārupes novadā uzņēmuma darbinieki nestrādā

15. Cik ilgi Jūs nodarbojaties ar uzņēmējdarbību?

1. Pirmo gadu
2. 2-4 gadus
3. 5-7 gadus
4. 8-10 gadus
5. Ilgāk kā 10 gadus

16. Jūsu uzņēmuma juridiskā adrese ir:

1. Mārupes novadā
2. Citur

17. Jūsu uzņēmuma faktiskā adrese/-es ir: *(Lūdzu, atzīmējiet visus atbilstošos variantus)*

1. Mārupē
2. Tīrainē
3. Jaunmārupē
4. Skultē
5. Citur Mārupes novadā
6. Ārpus Mārupes novada

18. Vai pēdējo divu gadu laikā Jūsu uzņēmumā: *(Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi katrā rindā)*

	Palielinājās	Būtiski nemainījās	Samazinājās
1. Darbinieku skaits	1	2	3
2. Darbinieku algas	1	2	3
3. Uzņēmuma apgrozījums	1	2	3
4. Uzņēmuma peļņa	1	2	3

19. Vai Jūsu uzņēmums pēdējo divu gadu laikā ir izmantojis šādus finanšu atbalsta pasākumus? *(Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi katrā rindā)*

	Jā	Nē
1. Aizdevumi	1	2
2. Galvojumi	1	2

3. Dotācijas un subsīdijas	1	2
4. Nekustāmā īpašuma atlaides	1	2
5. Valsts līdzfinansējums projektos	1	2
6. ES struktūrfondi	1	2
7. Pašvaldību pasūtījumi/iepirkumi	1	2
8. Atlaides pašvaldību telpu īrei	1	2
9. Atlaides pašvaldību zemes nomai	1	2

20. Vai plānojat tuvāko piecu gadu laikā: (Lūdzu, atzīmējiet vienu atbildi katrā rindā)

	Palielināt	Saglabāt līdzšinējā līmenī	Samazināt	Pārtraukt / likvidēt
1. Ražošanas/pakalpojumu apjomu	1	2	3	4
2. Jaunu produktu un pakalpojumu izstrādi	1	2	3	4
3. Darba vietu skaitu	1	2	3	4
4. Jaunu telpu/zemes platību iegādi Mārupes novadā	1	2	3	4
5. Jaunu telpu/zemes platību iegādi citā novadā	1	2	3	4
6. Jaunu telpu/zemes platību nomu Mārupes novadā	1	2	3	4
7. Jaunu telpu/zemes platību nomu citā novadā	1	2	3	4

PALDIES PAR ATSAUCĪBU!